

บรรณธิการแถลง

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๙ ฉบับที่ ๒ (ก.ค. - ธ.ค. ๒๕๖๐) เป็นการอำลาปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นปีที่วารสารฯ ก้าวสู่ปีที่ ๔๐ ขณะเดียวกันคณะอักษรศาสตร์ก็มีอายุครบ ๕๐ ปีพอดี นับได้ว่าวารสารฯ ได้อยู่ควบคู่กับคณะอักษรศาสตร์มายาวนาน และคงจะเป็นเวทีวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกต่อไป

วารสารอักษรศาสตร์ฯ ฉบับนี้เป็นการรวมบทความทั่วไปและบทความวิจัยจำนวน ๑๐ เรื่อง โดยบทความแรก “๑๐๐ ปีการปฏิวัติรัสเซีย (๑๙๑๗-๒๐๑๗)” เป็นบทความพิเศษโดยศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์รัสเซีย เป็นการร่วมรำลึกถึงการปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๑๗ ที่ครบรอบ ๑๐๐ ปีใน ค.ศ. ๒๐๑๗ นับเป็นเหตุการณ์สำคัญของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติสังคมโลกที่สร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการเมืองของรัสเซียและขยายขอบเขตไปทั่วโลก

นอกจากบทความประวัติศาสตร์เรื่องดังกล่าวแล้วยังมีบทความเรื่องแฟชั่นในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของฝรั่งเศสในทศวรรษ ๑๙๖๐ ที่เป็นจุดเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่อย่างชัดเจน ทั้งยังทำให้ตระหนักว่าแฟชั่นไม่ใช่เป็นเรื่องธรรมดา แต่เป็นการสะท้อนภาพของสังคมและมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วย ส่วนเรื่องการเปลี่ยนแปลงในมลรัฐภาคใต้ของอเมริกา (พ.ศ. ๒๔๒๐-๒๔๕๖) : ภาคใต้ใหม่ เป็นการศึกษากลุ่มมลรัฐภาคใต้ของสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า “ภาคใต้ใหม่” ที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจและมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองและสังคมอย่างมาก อันเป็นผลจากการฟื้นฟูบูรณะภาคใต้ภายหลังสงครามกลางเมือง (civil war) และต่อเนื่องจนถึง ค.ศ. ๑๙๑๓ เมื่อวูดโรว์ วิลสันได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี มีการสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมใหม่และส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก ขณะเดียวกัน กลุ่มผู้ทรงอิทธิพลเก่าก็พยายามกีดกันคนผิวดำจนเกิดระบบสังคมที่เรียกว่า “การแบ่งแยกแต่ทัดเทียม” ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของมลรัฐภาคใต้จนถึงทศวรรษ ๑๙๖๐

วิญญาณของทะอิระ โนะ มะระกะโคะ ใน “โฌมงกิ” และ “เฮะอิจิโมะ โนะ

จะตะริ” การนำเสนอลักษณะความยืดหยุ่น และ บทกวีพระราชนิพนธ์ในเฮียะกุโนอิฉิมุคุ เป็นการเสนองานวรรณกรรมและบทกลอนญี่ปุ่นที่ถือว่าเป็นงานประพันธ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งของญี่ปุ่น สะท้อนให้เห็นจิตวิญญาณของญี่ปุ่นและค่านิยม ทั้งการเปลี่ยนผ่านจากยุคที่จักรพรรดิเรืองอำนาจไปสู่ยุคที่ขุนนางและนักรบเข้ามากุมอำนาจทางการเมือง และมีบทบาทสำคัญในการปกครองของญี่ปุ่น

ส่วนบทความที่เป็นแนวศึกษางานประพันธ์ของไทย ได้แก่เรื่อง *โทษทัณฑ์ในขุนช้างขุนแผน* : การยอมรับ-การต่อรองอำนาจ เป็นการศึกษาวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผนที่ถือว่าเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกของไทย โดยเน้นศึกษาเฉพาะถึงการลงโทษทัณฑ์ด้วยลักษณะต่าง ๆ และชี้ให้เห็นว่าการลงโทษดังกล่าวมีผลต่อการสร้างเรื่องและตัวละครอันนำไปสู่จุดพลิกผันที่ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างตื่นเต้นและการคลี่คลายที่น่าติดตาม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจจะระหว่างความเป็นผู้ใหญ่-ความเป็นเด็กในหนังสือชุด “เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก” เป็นการศึกษาอุดมการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางอำนาจจะระหว่างความเป็นผู้ใหญ่-ความเป็นเด็ก และค่านิยมในสังคมไทยที่ผู้ใหญ่ต้องการปลูกฝังในเรื่องจริยธรรมและการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าของความเป็นไทยให้แก่เยาวชน

อิทธิพลทางสุนทรียศาสตร์ของคิวบิสม์ที่มีต่อศิลปะยุคหลังสมัยใหม่เป็นบทความวิจัยที่ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงการเคลื่อนไหวที่สำคัญของงานศิลปะในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่เรียกว่า “คิวบิสม์” ว่ามีลักษณะอย่างไร มีพัฒนาการอย่างไร และชี้ให้เห็นจุดเปลี่ยนทางสุนทรียศาสตร์จากคิวบิสม์สู่ศิลปะหลังสมัยใหม่โดยผ่านดาตาและเซอร์เรียลลิสม์

ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับชื่อเมือง “พริบพรี” (เพชรบุรี) จากการศึกษาเชิงประวัติและสหศาสตร์ เป็นการศึกษาที่มาของชื่อเมือง “เพชรบุรี” โดยการสืบค้นข้อมูลจากศิลาจารึก เอกสารโบราณของไทยและชาวต่างชาติที่ปรากฏในอดีต โดยผู้เขียนได้สันนิษฐานว่าชื่อเมือง “พริบพรี” เปลี่ยนแปลงเสียงมาจาก “เพชรบุรี” ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการออกเสียงของคนไทยที่นิยมตัดคำหรือพยางค์ให้สั้นลงนั่นเอง

ส่วนบทความสุดท้าย *กลวิธีทางภาษาในพาดหัวข่าวเพื่อชวนให้อ่านของข่าวออนไลน์* เป็นการศึกษาข่าวออนไลน์ที่รวบรวมมาจากพาดหัวข่าวจำนวน ๖๐๐ พาดหัวจาก ๖ เว็บไซต์ ทำให้เห็นว่าการพาดหัวข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมีกลวิธีทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งการสร้างความสงสัย การสร้างคุณค่า และการสร้างความ

มีส่วนร่วมและกลวิธีย่อยอื่น ๆ อีก ซึ่งทำให้การพาดหัวข่าวของข่าวออนไลน์มีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเอง แตกต่างจากการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์

หนังสือที่วารสารฯ นำมาแนะนำในฉบับนี้มีด้วยกัน ๔ เรื่อง ได้แก่ *Thutiyawiset* ของหม่อมหลวงบุญเหลือ กุญชร เทพยสุวรรณ ที่แปลเป็นภาษาอังกฤษจากนวนิยาย “ทุติยะวิเศษ” ที่เป็นผลงานที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ *Thutiyawiset* ฉบับภาษาอังกฤษนี้จัดพิมพ์ด้วยกองทุนหม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งผู้อ่านจะได้รกรสในอีกรูปแบบหนึ่งจากฝีมือแปลของอาภัสสรา จารุกา และ จรุงเกียรติ ภูติรัตน์ เรื่องเล่าจากยอดภูเขาน้ำแข็ง ของดาวเดียวดายเป็นหนังสือสารคดีรางวัลยอดเยี่ยมนายอินทร์อะวอร์ดประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมสูง ซึ่งใน พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ได้มีการจัดพิมพ์เป็นครั้งที่ ๙ มีเนื้อหาที่ผู้เขียนได้เล่าประสบการณ์การต่อสู้กับอาการป่วยด้วยโรคซึมเศร้าจนสามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติได้อีก

ลมฝนกับต้นกล้า เป็นวรรณกรรมเยาวชนที่สะท้อนชีวิตของเด็กน้อยแห่งลุ่มทะเลสาบสงขลา ผู้ประพันธ์เป็นอดีตอาจารย์ประจำภาคประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ที่มีผลงานวิจัย หนังสือ และบทความด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้อย่างต่อเนื่อง เป็นคนพื้นที่ และสามารถนำเอาความรู้ต่าง ๆ และประสบการณ์มาหล่อหลอมเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจและน่าติดตาม ทั้งผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้และความบันเทิงในเวลาเดียวกัน ส่วนภาษาไทยในมุมมองแบบลักษณะภาษาเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ภาษาไทยที่มีมาแต่เดิมด้วยการเปรียบเทียบกับภาษาอื่น ๆ ทั่วโลก ทำให้เห็นลักษณะภาษาไทยในมุมมองที่หลากหลายทั้งในด้านความเหมือน ความแตกต่าง ตลอดจนแสดงถึงลักษณะความเป็นสากลของภาษาไว้อย่างน่าสนใจ จึงนับได้ว่าหนังสือเล่มนี้ได้ข้ามก้าวตำราไวยากรณ์ไทยได้อย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจยิ่ง

ท้ายสุด ในนามของกองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนและผู้ประเมินบทความทุกท่าน และขอส่งความสุขในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๑ แก่ทุกท่านด้วย

